

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Τ. Ε.Π.Ε. κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 5453/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

6 Μαρτίου 2008

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

-Ακριβές αντίγραφο.

Στρασβούργο, 06.03.2008

(υπογραφή)

S. NIELSEN – Γραμματέας Τμήματος

Στην υπόθεση Τ. Ε.Π.Ε. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο*,

Χρήστο Ροζάκη,

Anatoli Kovler,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Giorgio Malinverni,
Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές*,
και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 12 Φεβρουαρίου 2008,
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 5453/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από μία εταιρία περιορισμένης ευθύνης ελληνικού δικαίου που εδρεύει στην Αθήνα, την Τ. Ε.Π.Ε. («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 19 Ιανουαρίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον κύριο Α. Πετρουτσόπουλο, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απέσσο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ο. Πατσοπούλου, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 21 Φεβρουαρίου 2007, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο τις διατάξεις του άρθρου 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Στις 4 Ιουλίου 1984, ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς προκήρυξε δημόσιο μειοδοτικό διαγωνισμό για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμήθειας ενός συστήματος ασύρματης επικοινωνίας. Η προσφεύγουσα έλαβε μέρος στο διαγωνισμό ο οποίος κατακυρώθηκε σε αυτήν.

5. Στις 18 Δεκεμβρίου 1985, ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς κήρυξε έκπτωτη την προσφεύγουσα εταιρία, υποστηρίζοντας ότι αυτή δεν προσήλθε να υπογράψει την εν λόγω σύμβαση (πράξη αριθ. 861/1985). Στις 28 Ιανουαρίου 1986, η

προσφεύγουσα άσκησε ένσταση. Αυτή απορρίφθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 1986 με την πράξη αριθ. 171/1986.

6. Στις 25 Ιουνίου 1986, ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ζήτησε να εισπράξει την εγγυητική επιστολή που είχε καταθέσει η προσφεύγουσα (πράξη αριθ. 4199/1986).

7. Στις 31 Ιουλίου και 1^η Οκτωβρίου 1986, η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων δύο προσφυγές με σκοπό την ακύρωση των πράξεων αριθ. 171/1986 και 4199/1986.

8. Στις 30 Δεκεμβρίου 1988, με προδικαστική απόφαση, το Διοικητικό Εφετείο Πειραιά ανέβαλε την εξέταση της υπόθεσης και διέταξε τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα.

9. Στις 31 Μαΐου 1990, το Διοικητικό Εφετείο απέρριψε τις προσφυγές ως αβάσιμες (απόφαση αριθ. 864/1990).

10. Στις 26 Νοεμβρίου 1990, η προσφεύγουσα άσκησε αίτηση αναίρεσης.

11. Την 1^η Μαρτίου 1999, το πρώτο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον της Ολομέλειας προκειμένου αυτή να αποφανθεί επί του ζητήματος αν η προσφυγή της προσφεύγουσας είχε ασκηθεί εκπρόθεσμα (απόφαση αριθ. 610/1999).

12. Στις 21 Δεκεμβρίου 1999, η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε ότι η προσφυγή είχε ασκηθεί εντός της προβλεπόμενης από την εφαρμοστέα νομοθεσία προθεσμίας και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του πρώτου τμήματος προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της ουσίας της υπόθεσης (απόφαση αριθ. 4111/1999).

13. Στις 19 Απριλίου 2004, το πρώτο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας αναίρεσε την προσβληθείσα απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου (απόφαση αριθ. 1051/2004).

14. Στις 31 Ιανουαρίου 2005, το Διοικητικό Εφετείο έκανε δεκτές τις προσφυγές της προσφεύγουσας και ακύρωσε τις προσβληθείσες πράξεις.

15. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 3 Αυγούστου 2005.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

16. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως την προβλέπει το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...), εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

17. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή.

18. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 31 Ιουλίου 1986, ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα προσέφυγε ενώπιον του διοικητικού εφετείου και περατώθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2005, με τη δημοσίευση της απόφασης αριθ. 123/2005 του Διοικητικού Εφετείου. Διήρκησε επομένως περισσότερα από δεκαοκτώ έτη για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

19. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

20. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους

(βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

21. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Frydlender*).

22. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν συνάδει προς την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

23. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

24. Η προσφεύγουσα αξιώνει 51.175,19 ευρώ για υλική ζημία και 100.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

25. Η Κυβέρνηση αντικρούει τις εν λόγω αξιώσεις.

26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία κατέληξε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος της προσφεύγουσας να εκδικασθεί η υπόθεσή της εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διαπιστώνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της υλικής ζημίας που υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι υπέστη και της διαπιστωθείσας

παραβίασης. Συνεπώς, τίποτα δεν αιτιολογεί την επιδίκαση αποζημίωσης στην προσφεύγουσα για την αιτία αυτή.

27. Το Δικαστήριο εκτιμά απεναντίας ότι η επιμήκυνση της επίδικης διαδικασίας πέραν της «λογικής προθεσμίας» προκάλεσε στην προσφεύγουσα μία βέβαιη ηθική βλάβη, η οποία αιτιολογεί την επιδίκαση αποζημίωσης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41 της Σύμβασης, της επιδικάζει 26.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

28. Η προσφεύγουσα ζητεί ομοίως 3.840 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζει μία απόδειξη 3.840 ευρώ προς στήριξη της αξίωσής της.

29. Η Κυβέρνηση αντικρούει αυτές τις αξιώσεις.

30. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, σε έναν προσφεύγοντα δεν μπορούν να επιστραφούν τα έξοδα και η δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε παρά μόνο στο μέτρο που αποδεικνύεται η πραγματικότητά τους, η αναγκαιότητά τους και ο εύλογος χαρακτήρας του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI). Στην προκειμένη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που έχει στην κατοχή του και των πιο πάνω αναφερόμενων κριτηρίων, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στην προσφεύγουσα 1.500 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

31. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσ αυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. Αποφαίνεται ότι,

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 26.000 (είκοσι έξι χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, και 1.500 (χίλια πεντακόσια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 6 Μαρτίου 2008 κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής Λουκαΐδης

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 24 Μαρτίου 2008

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος